

ראש השנה (4)

ושוב, עד שמגיעים למאה קולות. או אז, כשרואה השטן כמה ישראל מחבבים את המצות, נסתם פיו. הוא אינו יכול לדבר ולקטרג יותר.

ומה קורה כשיש שבת? אז השטן מתבלבל הרבה יותר. השטן עומד, והנה הוא רואה שלא תוקעים בשופר בר"ה, הוא מתפלא, למה? הרי עם ישראל נמצאים כעת בדין, בעיצומו של יום הדין, ויש להם נשק מופלא, תקיעות שופר, הקב"ה הבטיח שבשעה שהוא שומע תקיעות הוא עומד מכסא דין ויושב בכסא רחמים, והשופר מעלה זכרונות לפניו לטובה.

למה הם מוותרים על דבר כזה? משום שהם חוששים שמא יהיה יהודי אחד במרחקים, שלוקח את השופר, ויעביר אותו ד' אמות ברשות הרבים. אם כן אומרים ישראל, לא שוות התקיעות, והם עומדים ומבטלים מכל עם ישראל את תקיעת שופר. אהה... ככה? אומר השטן, ומתבלבל הרבה יותר, הם כל כך רועדים משמץ של עבירה? יש להם כזה פחד מהעבירה, עד שהם מסכימים לוותר על קול השופר, על ה'עלה זכורנם לפני', ובלבד שלא להכשיל יהודי, אולי בעבירה. אם כך אינו יכול לומר עוד שום דבר.

ספר "יחי ראובן ימים נוראים, סוכות"

מתי ומדוע הפכה "תקופת השנה" ל"ראש השנה"? בשום מקום התורה לא מצאנו את השם "ראש השנה", הכינוי בתורה הוא "תקופת השנה", כגון (שמות לד. כב): "חג האסיף תקופת השנה", שהוא סוף השנה, שהרי במקום אחר הוא אומר (שמות כג. טז): "חג האסיף בצאת השנה", רק ביחזקאל אנו מוצאים לראשונה שם זה, אך בתורה אין "ראש השנה", אלא תקופת השנה. ביאור נפלא על כך, כתב ה"חתם סופר" באחת מדרשותיו: כאשר השנים כתיקונן, וכל ישראל צדיקים גמורים, ובימי הרחמים והסליחות עוד מוסיפים מצוות ומעשים טובים, אזי מתייחסים אל העבר ומכנים את הימים הללו בתואר "תקופת השנה", ולא על העתיד, כי מי יודע מה יילד יום, שמא הימים הבאים לא יהיו טובים כאלו, ועל כן נוח לימים הקדושים האלו להיות זנב לשנה שעברה ולא ראש לשנה הבאה. אבל יחזקאל, שראה איך חזקת השנים מקולקלים בעוונות ומלוכלכים בחטא, והימים האלו באים לכפר, ואנו מקבלים עלינו לתקן להבא ולא לשוב לרפש החטא, על כן זהו ראש לשנה הבאה, תקוה לעתיד משופר יותר.

בשום מקום בתורה לא הוזכר בפירוש שיום זה הוא יום דין לכל באי עולם, הלא דבר הוא. זאת ביאר ה"כלי יקר", כדי שלא יילך האדם בשרירות לבו, ויתרגל

מעלת היראה

אמר רבי יוחנן משום ר"א: אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד, שנאמר: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה" (דברים י). עוד אמרו (שבת לא.): סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם (קהלת יב). מי "כי זה כל האדם"? אמר ר"א, כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל "זה", יראת שמים, ר' אבא בר כהנא אמר, שקול זה כנגד כל העולם כולו. מן הרב ש"ך זצ"ל היה תמיד מעורר ואומר: היראה משימה היחידה של האדם. מאחר וכן, היראה היא עבודה מתמדת, והאדם נברא בענין שיראתו מתקררת כל עת, וחייב לחדשה בלא הרף. ונצטוונו לקרוא ק"ש בכל יום בוקר וערב, כדי לקבל על עצמנו תדיר עול מלכות שמים ועול מצוות. וכן נאמר: "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם", וכשם שאין לך שעה בה האדם פטור מן המצוות, ובכל רגע מוטל עליו חיובן, כך אין לך שעה שאינו צריך לערוך מערכות ביראת אלוקים ולחדשה. והוסיף: מי שאינו יודע סוד זה, יכול להיות עטור בזקן ופיאות ומהדר במצוות, והעיקר חסר מן הספר.

ספר "אוצרות התורה, אלול ר"ה יום כפור"

מה מבלבל את השטן?

ידועה ההלכה כי אם חל ראש השנה בשבת, גזרו חכמים שלא לתקוע שמא ילך עם השופר לבקי ללמוד כיצד לתקוע, ויטלטל את השופר ד' אמות ברשות הרבים. שמעתי מהמשגיח דסלבודקה דבר נורא: הרי כתוב בחז"ל (ר"ה טז.): ואמרו לפני בר"ה...זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה? בשופר. השופר מעלה לפני הקב"ה את זכורנם של בני ישראל לטובה, והוא מבלבל את השטן לבל ישטין על כלל ישראל. אם כן מה יהיה כאשר ראש השנה חל בשבת? מי יבלבל אז את השטן? כדי לבאר זאת עלינו להבין תחילה מה פירוש לבלבל את השטן. השטן הוא מלאך המוות, והוא לא מתבלבל משום דבר. הוא נמצא בכל בתי החולים, ואף פעם הוא מתבלבל, היתכן שכמה תקיעות מפחידים אותו? היעלה על הדעת שהוא מתבלבל מהן? אלא מה? כאשר רואה השטן שישראל מחבבים את המצוות הוא מתבלבל. מבאר רש"י: הלא שלוש פעמים אמרה התורה: "יום תרועה יהיה לכם" וכל תרועה צריך שתהיה פשוטה לפניו ופשוטה אחריה. אם כן עומדים ותוקעים שלושים קולות, ובזה יוצאים לכל הדעות. אך הנה מגיעות תקיעות במעומד, ושוב תוקעים, ושוב

בעבירות, ויחשוב בלבו שכאשר יגיעו הימים שלפני יום הדין, ישנה אז את דרכו וישוב לעשות הטוב בעיני הקב"ה, כי האמת היא שהאדם נידון בכל יום ויום, ועליו לדאוג כל ימיו לראות את עצמו עומד ותלוי, אם לטוב אם למוטב.

מהותו של אדם, נמדדת עד כמה הוא מקושר להקב"ה חומרת מצבנו בימים הנוראים

בשמו של הסבא מקלם זצ"ל אומרים משל: אדם אחד הרגיש לא טוב והלך לרופא. כאשר הרופא התחיל להוציא מכשירים שונים ולערוך לו כל מיני בדיקות, הוא הבין שכנראה מחלתו אינה פשוטה. אך כאשר בנוסף לכך הרופא ניגש לטלפון והזמין פרופסור בעל שם, מעיר אחרת, שיבוא לעזור לו ברפואת אותו חולה, אזי אותו אדם נחרד כולו, הוא הבין שאם צריך להזמין רופא כה גדול לבוא ממרחק, בהכרח שהוא לקה במחלה קשה יותר. הנמשל: כאשר ניגשים ליום הדין, כל אחד יודע שהוא לא שלם ויש לו מה לתקן. אולם כאשר מתבוננים באלו אמצעים משתמש הקב"ה בשביל רפואתנו כדי לזכותנו בדין, מתחילים להבין את מצבנו הקשה. לא זו בלבד שצריך את שלושים ימי האלול, את ראש השנה, את השופר ואת יום כיפור בשביל רפואתנו, אלא בנוסף לכל, הקב"ה בעצמו כביכול צריך לבוא כדי לעזור ברפואתנו, "דרשו ה' בהמצאו", אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים (ר"ה ית.), אם כן בהכרח שמצבנו קשה ביותר.

רב פינקוס בספרו "אלול ימים נוראים"

וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור.

רש"י על הפסוק זה מסביר מדוע נמנו האבות אחרנית, מהקטן לגדול לומר שכדאי הוא יעקב הקטן לכך, ואם אינו כדאי הרי יצחק עימו, ואם אינו כדאי, הרי אברהם עימו שהוא כדאי. וידועה השאלה: כיצד ניתן לומר על יעקב או על יצחק, האבות הקדושים שאינם כדאים? פרוש נאה לדברי רש"י הללו כתב הגאון רבי יעקב מליסא: נאמר: "זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך", ופרש רש"י שם: אם לשריפה הם, זכור לאברהם, שמסר עצמו עליך באור כשדים, ואם להריגה, זכור ליצחק שפשט צוארו לעקידה, ואם לגלות, זכור ליעקב שגלה לחרן. על פי זה, ניתן לבאר את דברי רש"י כך: וזכרתי את בריתי יעקב, אזכור את נסיון הגלות שבו נתנסה יעקב, כדי לחון עת בניו. ואם אינו כדאי, אם נסיון זה יהיה קל, ואין בכוחו להגן על כלל ישראל, אזי וזכרתי את בריתי יצחק, אזכור את אשר פשט יצחק אבינו את צוארו לעקידה, ואם גם נסיון זה יחשב לקל מדי לעומת כובד עוונותיהם של ישראל, אז אזכור אף את בריתי אברהם, שעמד בנסיון הקשה מכולם, והיה מוכן לקפוץ אל תוך הלהבות על קדושת הדשם יתברך.

ספר ומתוך האור "ימים נוראים, אלול ר"ה"

הלכה: דברים שנוהגים לאכול בר"ה

כתב השו"ע (סי תקפג ס"א): יהא רגיל לאכול בר"ה רוביא דהיינו תלתן, כרתי וכו'... וכשיואכל רוביא יואמר יהי רצון שירבו זכויותינו וכו'. ובספר מ"ב דרשו (מספר 30) כתב: ומנהג זה של אכילת מאכלים אלו ואמירת יהי רצון כתב הא"ר (סק"א): שנוהג בין בלילה הראשון ובין בלילה השני של ר"ה, מאידך הבני יששכר כתב שנוהג רק בלילה הראשון. ולענין האם יש לנהוג כן גם בסעודת היום כתב הבן איש חי, שנוהגים גם כן בסעודת היום ופרש דבריו בבן יהודע (הוריות יב): משום שאמרו יהא אדם רגיל לאכול, ולשון "רגיל" אינו בפחות משלש פעמים. מאידך בשו"ת משנה הלכה (חי"ג ס"פ) כתב שדי לאכול בלילות, ואפשר לפרש לשון רגיל על כל שנה ושנה, וכן הובא מנהג הגר"ש וואזנר, לאכול מאכלים אלו בשני הלילות. **ספר דרשו על מ"ב חלק ו'**

פתגם: כל החלטה בשיתוף קלה יותר למימוש.

ספר "שמחלה"

חקירה: ראייה ברגל

חיוב האב להביא את בנו, חלק ממצות הראייה של עצמו, ואם לא הביאו, גם עצמו לא יצא, או חיוב נפרד (משנת יעבץ או"ח מג-ב ד"ה אכן נראה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אסרה תורה

מלומד יהודי חיבר ספר בשם מלאכת מחשבת, שהכיל ביאורים על התורה ברוח הפילוסופיה והמחקר המדעי. שלח ספרו לאחד מגדולי התורה. החזיר הלה הספר בצירוף הערה: מלאכת מחשבת אסרה תורה.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף יז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, אברהם בן רחמונא רינה בת פיבי, רחל בת אסתר. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאט. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים.

לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

